02.05.17

Soil, my innards

Roderick Hietbrink

Kunsthall Oslo, Oslo
21. april - 18. juni 2017

Ned i bakken

Av Kjetil Røed

Roderick Hietbrink, *Soil, my innards*, 2017. Videostill.

Det er alltid bilder som fester seg mer enn andre. Et slikt bilde, for min del, er avslutningsbildet i innledningsskvensen i filmen *Blue Velvet* av David Lynch. Forstadslykken, det er den vi ser først: smilende mennesker som vanner sine hager, vinker til naboen, sykler i gata. Men så brister drømmebildet, mannen som vanner hagen får problemer med hjertet og faller mot gresset. Så går det nedover, bokstavelig talt, for kameraet borer seg ned i jorden. Her krafser og vrimler i sort, av biller og annet kryp.

Scenen dukket opp igjen i hodet mitt da jeg gikk inn i Hietbrinks utstilling, *Soil, my innards*, på Kunsthall Oslo nylig. Utstillingen består nemlig også av dyr fra jordsmonnet: meitemarker, først og fremst, men også skrukketroll av typen vi kan finne under steiner, i fuktig jord. De fleste av Hietbrinks meitemarker er gigantiske skulpturer, montert i vaiere så de «svever» i lufta, mens de like overdimensjonerte skrukketrollene befinner seg i halvmørke, på gulvet. Til forskjell fra Lynch-filmen, hvor de kravlende insektene tross alt var behagelig innrammet av TV-skjermen og bildet kun varte et øyeblikk, innvies jeg langt mer intimt i den underjordiske kribling med Hietbrinks utstilling. Den har gjort meitemarken og skrukketrollenes virkelighet til et total-miljø, hvor jeg ikke lenger står utenfor og ser inn, eller sitter i sofaen og ser på skjermen, men selv er en del av det jeg ser.

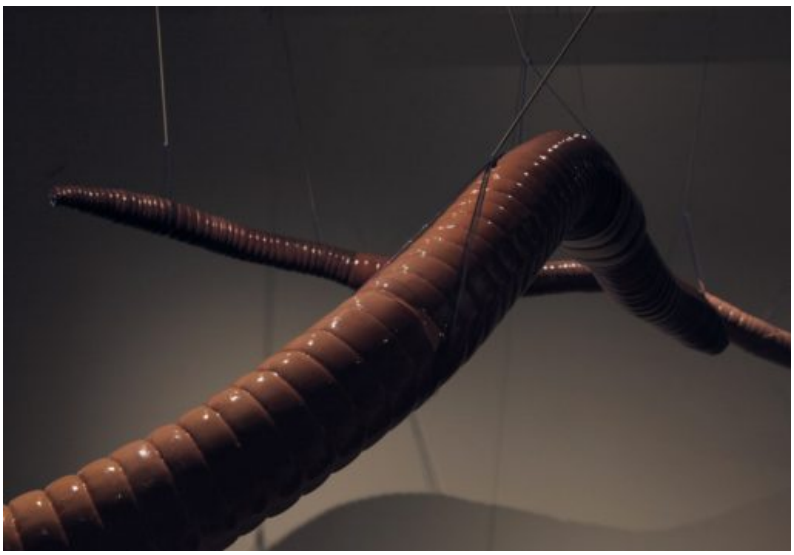

Roderick Hietbrink, *Soil, my innards*, 2017, installasjonsbilde. Foto: Kunsthall Oslo.

Iscenesettelsen er åpenbar og jeg glemmer jo ikke et sekund at det er et galleri jeg befinner meg i, eller at krypdyrene ikke er krypdyr, men den kilende vemmelsen har jo heller ikke opphav i den fornuftige delen av hjernen. Instinktet slår inn, reptildelen reagerer raskere enn fornuften, noe som illustreres av en video hvor kunstneren selv hugger og graver i jorden. Det veksler mellom natt og dag, lys og mørke, kanskje for å understreke at det finnes et instinktivt virkelighetsnivå som overstyrer den velorganiserte og episke vekslingen mellom døgnets mørke og lyse side.

Men hva er skremmende med disse dyrene, egentlig? Ubehaget består – i det minste for meg – ikke i at noen bestemt ting, et individualisert vesen eller en naturkraft, oppleves som farlig, men heller i at en uønsket dimensjon, noe vemmelig, trenger seg på. Denne krypdyrvirkeligheten består av hærskarer som krabber og kryper, fortærer, reproduserer seg, skiter, kopulerer. Uten å tenke, bare som kollektiv bevegelse fremad, lik markene i videoen som projiseres på gulvet i utstillingen, hvor dyrenes adferd får et industrielt preg der de beveger seg frem som stempler i naturens evighetsmaskin.

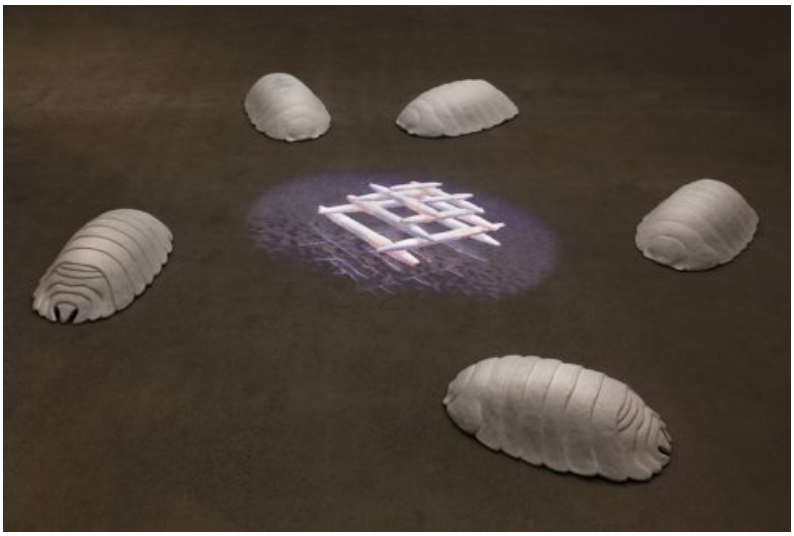

Roderick Hietbrink, *Soil, my innards*, 2017, installasjonsbilde. Foto: Kunsthall Oslo.

Spørsmålet om dette er en bra utstilling blir egentlig et spørsmål om hvorfor vi skal utsette oss for dette ubehaget, denne underlige simulasjonen. «For å huske», er det korte svaret. For å huske at billenes og meitemarkens verden også er en del av den virkeligheten lever i, men sogner til det mørket vi som regel velger å se vekk fra, fordi det er uforståelig for oss. Denne delen av naturen er stedet hvor biologisk materiale råtner opp og blir til jord og næring for andre organismer. Den er dermed også det stedet vi selv, våre døde kropper, skal tilbake til.

Å så direkte vise frem natursykluser som er mer omfattende enn det siviliserte menneskelivet, men som vi likevel er en del av, utfordrer forestillingen om livet som noe rent og pent. Vi *trenger* bilder av dette krafsende mørket som alt levende kommer fra og skal tilbake til, for ikke å låse utsynet vårt til den friserte plenoverflaten vi vanligvis befinner oss på. Hietbrink har plassert oss foran et speil som viser oss hva som skjuler seg bak smilet og den nypressede dressen: kjøtt med begrenset holdbarhetsdato og surklende tarmsystem, avføring og mikroorganismer som inngår i biologiske prosesser vi deler med et utall andre organismer. Effekten kommer som en bumerang etterpå, når vi har satt oss til rette med dagens avis og kaffekoppen. Eller kanskje den sniker den seg inn i tankene når du minst venter det – som Lynch-scenen har gjort for meg – og åpner et liten avgrunn du selv er en del av.

Roderick Hietbrink, *Soil, my innards*, 2017. Videostill.